

PERŽVALGA.

Vienam Lietuvos kampe, kaip praneša N8 „D. Balso“, ukininų slapta draugovė „Laisvė“, kurios sąnariai moka po 5 kap. ant metų nuo dešimtinės į revoliucijinį fondą, pavesdami suvartoti Centr. Komitetui L.S.D.P. „Garsindami apie tai, norėjome tuomi paraginti kitus prie užsidedimo ant savęs tokių pat mokesčių ir tam pačiam tikslui“. — Vertėtų ir mums, amerikiečiams, užsidedi panašius mokesčius revoliucijos fondan.

— Ten-pat parodyta šnipai išdavikai ir skundikai. Tikšliuose (Šiaulių p.): Jon. Šadkus, lietuvis-katalikas, policijos pasiuntinys; Balsis, Kalėnų dešimtininkas; Pranauckas. Kupiškėje: Jonušis (Gutkasis) iš Kuosėnų; Vilkaviškėje: Gorina.

— Areštuoti: J. Kačergius ir J. Lozoraitis — iš Pilviškių; nuo Sasnavos Luobikis ir Kidolius (Katilių gaudo su kareiviais); nuo Liudvinavo Viktoras Vitkus iš Putriškių, Juoz. Ambraziejus iš Panosupio, — visi parodyti administratyviškai ant 3 mėn. į Kalvarijos kalėjimą. Vilkaviškį areštuota (dėl demons. 2 liepos) Jonas Volas ir Jonas Prušius kas.

— „L. Laikr.“ N36 kun. J. Kr. nupeikdamas „V. Žinias“ už pasakymą, kad pral. Antanavičiaus aplinkraščio „turinys... yra... negražus“ — sako: „katalikiškai minėto aplinkraščio turinys yra labai (?) gražus (sic!) ir naudingas (?), visuose kampuose paretas ant pamato Dievo žodžio (??), bet kitaip į tą žiuri žydai (sic!) ir jų varomi (?) socialistai“.

— „Katalikas“ (N35) jau minkščiau apie tai rašo. Tik sako, kad kun. Ant. „be jokio apmąstymo, be jokio mitrumo (sic, sic!) pasielgė“ išsiuntinė dąms savo aplinkrašti, „bet iš

antrosios pusės jis pasielgė teip, kad pridera dušių ganytojui“, kuriam daugiau rupi „dušių išganymas ir gerovė, negut ten koksai caras, jo sotas ir visa gudų valdžia“.

— Ten-pat sako: „bet šian dieną *keliems* (! „K.“ pabrakta) stropai su gudų valdžia kariauti ir geisti Vilniuje lietuviško seimo — ištikro yra tuščia svajonė (?).

— Paskutiniam numeryje 12 rugp. Balstogėje kareiviai užmušė 40 ypatų (vieni žydai darbininkai, tarp jų — seneliai, moters ir vaikai). Sužeistų, sako, daugiau kaip du šimtai.

— „Straž“ rašo: „Lietuviškas klebonas iš Shenandoah A. M. Mikulas (Milukas?) garsinasi angliškuose laikraščiuose, kad nupirkęs didesnius žemės plotus Michigane, kuriuos ketinąs išskirstyt tarp lietuvių.“

Isz Lietuvos.

Kuliai (Telš. p. Kauno g.) 27 d. liepos Kuliškiai nusiuntė Kanno gubernatoriui prašymą, kad jiems visiems, skyrium tarp miškų gyvenantiems ukininams, leistų turėti „ugniašanunamus ginklus apginimui savęs ir turto nuo vagių-žmoguzdužių“, kurių paskutiniu laiku daug privisę: Prašyme nurodo faktą, kad vasario mėnesį šių metų Plungės miestelyje 3 galvažudžiai užpuolė ant Domininko Luzos Tilvikų sodoje: degino kojas, kankino jį ir jo žmoną maž ne visą naktį, ant galo nuplėšę iki paskutinio. Galvažudžiai nesugauti ikišiol, nors, matomai, visi buvę Plungiškiečiai ir palikę šiokių tokių medegiškų ženklus. Nurodo teipgi panašų atsitikimą su Ant. Tilviku Vištovenų sodoje, 8 d. liepos. — Po prašymu pasirašo 130 sodiečių.

Žagarėje (Šiaulių pav.) rugpiučio 20 d. buvo lietuviškas vakaras neturtėlių šelpian-

čios draugystės naudai atliktas. Buvo vaidinta komedija „Amerika pirtyje“, kuri gerai nusišėkė; paskui buvo šokiai ir dainos. Teatras perėjo ramiai, nors po apylinkę buvo pasklidę visoki gandai. Tai sulaukė ne vieną namie, bet vietos buvo visos užimtos.

Kedainiuose (Kauno gub. ir pav.) 6. d. rugpiučio buvo lošta „Amerika Pirtyje“ ir „Neatmezgamas mazgas“, Kedainių pašalpos draugijos naujai. Apie 3 mėnesius tęsėsi, kol gavo valdžios leidimą lošti; paskui atsirado antras vargas su butu. Pašalpos draugystės vyriausybė kreipėsi į kareivių vyriausybę, prašydama duoti jai 2 dienom kareivių klubo butą, kurs čia yra didžiausias ir parankiausias. Iš pradžių klubo šeimyninkas sutiko, bet patyręs, kad loš lietuviškai, atsakė, teisindamasis, buk tai kareivių klube tegalį lošti tik kareiviai. Tačiau čia-pat, prizadėjo gelžkelio tarnams duoti savo klubą rusiškam vaidinimui raudonojo kryžiaus naudai...

Tada lietuvių vakaras buvo atliktas nedideliame vietinės ugnagesių draugijos bute.

Plungė (Telšių pav.) Plungės džiakonas čia įvedė šiokią tokią tvarką su elgėtomis: neturintieji gydytojaus paliudijimo, jog tikrai nebegali dirbti, po parapiją nebesivalkioja; negalintieji bepavaikėioti yra teip-pat maž dūg apveizėti: vieni sėdi špitoleje, kitiems yra renkami bažnyčioje pinigai ir subatomis išdalinama. Bet kur kas geriaus butų, jeigu butų įsteigti tamtikri prieglaudos namai arba nors labdaringa draugija. Jau tris kartus plungiškiai davė Kauno gubernatoriui prašymą, idant tokią draugiją patvirtintų, bet gubernatorius atsisakė; — galima mislyti, jog gubernatorius bijosi, idant elgetos, į vieną vietą surinkti, netaptų pavojingi ir nereiktų prie

jų kazokų laikyti! Geriaus dalyką išmanantieji pakėlė tą klausimą valčiaus sueigoje, bet daugumas balsuotojų jo nepriėmė. Prastai supranta plungiškiai savo reikalus! Dabar daugybė elgėtauja sveikų, įyairių nenaudėlių, net vaikų, o tikrai reikalaujantieji kenčia badą. Patariame plungiškiams pažvelgti, kaip yra visame pasaulyje, nors Kuršėje, o jie persitiksins, kad įsteigimas labdaringos draugijos ir prieglaudos namų yra dalykas, protingas ir reikalingas dalykas, ir per kitą sueigą, kad įtrauktų protokolą į knygas, o jo kopiją drauge su prašymu nusiųstų gubernatoriui patvirtinti. Galima vilties, kad Plungės parapijoje atsirastų daugiau protingų negu kvailių.

(„V. Žinios“) *Margalis.*

Vilkijos valsčiaus (Kauno pav.) ukininiai išleido Vilniaus apskričio globėjui šitokį prašymą 1905 m. rugp. 6 d. „Išgirdę, kad Vilniuje bus ypatinga taryba apsvarstyti klausimui apie mokslo išgelbinėjimą mūsų krašto mokyklose lietuvių, mes nusprendėme kreiptis į Jūsų Viršenybę su savo pranešimu. Pasiremdami ant Viršiausiai patvirtinto š. m. liepos 1 d. ministerių komiteto įsakymo nuo gegužės 23 d., kuriame pasakyta: „Negalima mokyklų paversti į surusinimo įrankį, bet jos turi šekti savo vienintelį tikslą — apšviesti vaikus ir jaunumę, sulig vietinių gyventojų reikalavimų ir išauklėti juos doriškai. Tokį tikslą galima pasiekti tik tuomet, kuomet mokyklose užims priderančią vietą prigimta mokinių kalba. Todėl mokyklose reikia paskirti atsakantį vietinės kalbos lekcijų skaitlių. Ta kalba galima kuogeriausia išaiškinti mokiniams mokslo dalykus ir visuotinai prigimta kalba galima naudotis, kaipo geriausiu vaistu praplatinti tarp žmonių apšvietimui“, — mes ukininiai

lietuviai prašome, kad esančios dabar žmonių švietimo ministerijos žinioje pradedamosios mokyklos nebutų toliaus rankiu rusinimo platinimui, bet kad jose išguldinėtų mokslą ant grynai mokslisko pagrindo. O tatai įvyks tik tuomet, kada pradedamosiose mūsų krašto mokyklose visus mokslo dalykus išguldinės prigimta lietuvių kalba, ir kuomet rusų kalba mokys tik ant rus metus nuo vaikų įstojimo į mokyklą. Taigi, mūsų krašto mokyklose privalo būti mokytojais lietuviai katalikai, nėra tik jie tegali išguldinėti savo mokiniams mokslą jų prigimta, lietuvių kalba. Todėl mes prašome Jūsų Viršenybės nuo ateinančių 1905 mokslo metų rudens leisti Vilkišios pradedamojoje mokykloje, o teip ir vienklasinėje Javčikių mokykloje išguldinėti visus mokslo dalykus lietuviškai ir prašome atsiųsti į šias mokyklas mokytojus lietuvius. Jeigu direkcija neturėtų tokių kandidatų, tai mes patys galėtume pasirūpinti sau mokytoją lietuvių kataliką iš baigusių Veiverių seminarijos mokslą vaikinių. Nekantriai laukiame prielankių jums, lietuviams, ypatingos tarybos nusprendimų, o teip-pat laukiame atsakymo nuo Jūsų Viršenybės".

Po prašymu pasirašusios 43 ypatos. („V. Ž.")

Liet. Soc.-Dem. Partijos

Atsišaukimai.

Kailadirbių streikas Vilniuje

24 liepos prasidėjo visuotinis kailadirbių (garborių) streikas. Jį veda Liet.S.D.P., žydų Bundas ir rusų S.D.D.P.; [pastaroji atsirado neseniai, daugiausiai prie jos šliejos ydai darbininkai, dabar vilioja dar-gi ir lietuvius.]

Koks darbininkų padėjimas ir kokia streiko klotis matyt iš atsišaukimų, čionai pridėtų.

I. Kuo pirmiausia buvo paleistas atsišaukimas, išguldas kailadirbių reikalavimus.

Mūsų reikalavimai.

1. 8 valandų darbo diena.
2. Pakėlimas algos ant 25 kap. nuo rublio.
3. Už streiką niekas negali nukentėti.
4. Pilnas užmokejimas už streiko laiką.
5. Gydytojo pagelba mums patiems ir mūsų šeimynoms.
6. Laikė ligos už pirmą mėnesį pilnas užmokesnis, toliausgi — pusė.
7. Švelnus apsiėjimas su mumis.
8. Niekas negali būti prašalintas iš fabriko be darbininkų sutikimo.
9. Zapasčikams netreibuoti šventadieniais, o jeigu tasai bus reikalingi, tai turi būti atskiras užmokestis.
10. Darbininkai, dirbanti per streiką, turi būti prašalinti.
11. Išmokejimas krikščionims subatomis 4 val., žydamsgi pėtnyčioj apie tą patį laiką.

Kailadirbių Komitetas
Liet. Soc. Dem. Partija.

II. Streikas buvo visuotinis. Valdžia, fabrikantai išsigando. Kas dėjos, matyt iš antro atsišaukimo, paskleisto 27 liepos.

I streikuojančius Vilniaus kailadirbius.

Streikas prasidėjo. Nuo pat pradžios caro valdžia stato mums kintis. Neuzsi puola atvirai, bet prašant savininkams kailiuriose garborinėse pastatė kariūmenę ir policiją; jos berna visi sujudo, šnipinėja apie mus nuolatos ir vartoja visokius pragumus, kad mus išardyti ir apsilpninti.

Draugai! Jūsų ne išgązdys ne policija, ne šnipų sekiojimas, kapitalistų užsipuldinėjimas išpasalų. Jūs palaikysite silpnuosius ir svyrpjančius jūsų tarpe. Ir atmintkite, draugai, jog tik tai tuomet įysime, ko norime,

jeigu visi laikysimės išvien, jeigu kiekvienas reikalui esant mokės paaukauti save visumėnės labui. Draugai! Caro valdžia šiandieną, kaip ir visomet palaiko kapitalistų pusę ir tik jiems užsiminus tuojaus siunčia ant mūsų kareivius. Ar iš to nėra aišku, jog geresniai kločiai kovos dėl geresnio gyvenimo mums reikalinga yra laisvė susirinkimų, laisvė žodžio ir spaudos, idant galėtume atvirai rokuotis apie mūsų reikalus. Ar nėra aišku, jog mums yra reikalingi tame įstatymai, kurie mus apgintų nuo išnaudotojų godumo. Bet kol ant mūsų viešpatavija čionaukinų, lupimų, vagių ir budelių gauja, mes tų tiesų ir tų laisvių nematysime. Mes netikim vilogingiems caro ir jų nieksiškų bernų prižadams, nes mes dar atmenam gerai atsitikimus devinto sausio Petrapilėje, kuomet minia ramių darbininkų ėjo prie caro maldaudami išklaudyti jų vargus ir sulaukė tik kulkas ir kanchiukus kaipo atsakymą. Ant mūsų prašymų vadžia atsako darbininkų kraujo praliejimu. Tai toks jo rupinamasis mūsų reikalais.

Draugai! Mums reikia ne prašyti, bet reikalauti, tai suprato jau Petrapilės darbininkai, tai supranta jau visų tautų darbininkai po caru. Tik tai bendromis spėkomis nuvertę caro valdžią visos tautos rusų valstybėj įgis laisvę ir įves pas save respubliką. Tuomet visi Lietuvos gyventojai visuotiniu lygiu, slaptu ir betarpinu balsavimu be skirtumo tikėjimo tautos ir lyties išrinks savo deputatus į Vilniaus seimą, kuris įvykis demokratišką tvarką Lietuvoj, laisvai suderėjusioj su kaimynais į federuotą respubliką. Tuomet įysime tas tiesas ir laisves, kurios tolesniai leis darbininkams kovoti atvirai ir su didesniu pasisekimu dėlei pagerinimo savo buvio, dėlei išgelbėjimo

darbininkų kliasos iš kapitalistų nagų, dėlei įvykinimo socializmo tvarkos, dėlei viso svieta darbininkų brolystės.

Taigi kovon, draugai! Dabartinis streikas bus bandymu mūsų spēkų, mūsų kantrybės, mūsų darbininkų vienybės.

Lai gyvuoja streikas! Šalin caras! Lai gyvuoja revoliucija! Lai gyvuoja socializmas!

Vilniaus darb-ky Komitetas
Lietuvių Soc. Dem. Partijos.

Vilniuje, 14 liepos 1905m.

Isz Didz. Britanijos.

Mossend, Skotijoj. Rugpiučio 6 d. pas mus buvo atsišveikinimas kun. Čiuberkiu, prieš išvažiuosiant į Lietuvą. Per savo paskutinį pamokslą kunigėlis stengesi sugraudyti, matydamas priešais sėdint ketelą bedievių. „Aš dabartės paskutinį pamokslą sakau jums. Aš jūsų piemuo ir dvasiškas vadovas, tikras Kristaus įpėdinyse, palieku jus. Liekat be kunigo, savo tėvo"...

Moters pradėjo šlapakiot, o apšviestiesni tik šypsojosi... Baigdams pamokslą ramino, kad mes ant kalėdų turėse savo bažnyčią ir jis atsišęs kitą kunigą. Kasžin, ar jo atsišutasis bus geresnis už jį... aveilių kirpikas? Gal bus geresnis statytojas bažnyčių. Ikišiol pas mus buvusieji tik su plianais lakstydamo ir negalėjo pastatydint bažnyčios, vienok tais ir kitais monais gerai prisigrudo sau kišenius.

Jau buvo kn. Č. nuėjęs nuo sakyklos, kaip vėla sngrižo, ir, lyg sumišęs, išsižiojo, tartum norėdamas ką praryt. Bet nieko neprarijo, o tik atrižo ir metė šituos žodžius: „Neskaitykit „Socialistų Balso“ (!) ir „Vienybės Lietuvninkų“! Prakeikia šventa bažnyčia; negaus išrišimo, jei kas skaitys „Socialistų Balsą“ ir „Vienybę Lietuvninkų“! Katras, pane, nor skaityt, turi eit prie klebono, ar vyskupo pasizvelgt, o be

kunigo pavelijimo, kas tik ims — gyvas pekloj degs! Kas neklauso kunigų, tas ir Dievą niekina, tas yra prakeiktas peklos Liucipierius! Vot paveliju nueiti ant teatro „Amerika Pirtyje“, teip sau kokias knygeles pasiskaityt — istoriškas, elemenjariškas. O su tais socialistais, pane, visai nekalbėt, kurie gyvi pekloj dega! Prasilenkit jų ir bėgkit nuo jų, kad neužkrėstų pekliškais nuodais!“...

Kada po visam išėjęs koksai ten K. K., — matyt, drąsus — sušuko: „Broliai! neskaitykim *socijalistų balsų*, tik platinkim „Darbininkų Balsą“, kurio ir kunigas neniekino“, — tuli juokėsi, kad pasaulėje esą gė negirdėt tokio laikraščio, kaip „Socijalistų Balsas“; gaila, girdi, ką kunigas tik bereikalo drasko sau kosurę. Tam pritarė keli ir mažiau susipratusieji: „tegu, sako, važiuoja sau po perkunų! gana mus plėšė, vargino, ir dar ant ciciolistų bėdą meta“. Vienas senyyas žmogėlis eimanoja: „Dieve mieliausias! kad ir kunigai dabar išbiurę! Kad ir vadinasi Kristaus įpėdiniais, ale nė to purvo neverti, ką Kristus mynė“...

L. S.

Politiszkos zinios.

Politiszki sanvaitės nuotikiai.

Užbaigimas tarybų Moskolijos su Japonija santaikos traktatas tapo galutinai Portsmouthe sutvarkytas ir abiejų pusių priimtas 5 d. rugsėjo. Japonija visai atsisakė nuo šitų savo reikalavimų: 1. atlyginimas Japonijai karės kaštų, 2. atidavimas Japonijai kariškų laivų pabėgusių į portus, 3. apribavimas rusų laivyno spēkų Tolymuose Rytuose,

Tą pačią dieną Roozeveltas gavo nuo mikado padėkavonę už jo trusą santaikos darymė.

Stėbėtina, kad tą pačią 5 d. rugsėjo, užsitvirtinus santai-

kai, janer. Linevičius telegrafuoja į Peterburgą apie susikirtimus su japonais Korejoje. Šiaurinėj Korejoj 2 d. rugsėjo rusai esą atstumė ataką 6 japonų batalijonų su 12 kanuolių. Apygardėj Kiankeregoni atsitinką tankus maži sušikirtimai. Iš kitur praneša, kad 27 rugp. 3,000 japonų įėjo į portą Dakastrie ir užpuolė Sachalino stepuose į ziemvakarius nuo Aleksandrovsko miesto.

Japonijos sostapylej, Tokio kyla dideli maištai iš priezasties santaikos. Minia įdukus, kad uždyką susitaikė, daro baisias demonstracijas prieš valdzios namus. Kelis namus jau sudegino.

Valdzia malšina minią su pagelba kariumenės. Rodos — kils revoliucija. Nuo kelių dienų telegrafiški susinešimai su Tokio pertraukti, ir nežinia tikrai, kaip tų yra dabar. 10 krikščioniškų bažnyčių ir viena misijos mokykla tapo išdeginata.

Maskolija. Caras savo ukažu atšaukė prisakymą nuo 12 berž. 1903 m. apie konfiskatą armėnų bažnyčių turtų ir sugražinti tuos turtus ir nuo jų pelną, surinktą bevaldant juos valdziai.

Admir. Nebogatovą ir kitų trijų laivų kapitonus caras pasmerkė už pasidavimą, ir uždraudė jiems sugrįžti į Maskoliją.

Kaukaze — baisi anarchija. Totoriai su armėnais nesiliauja mušėsi. Baku liepsnose. Apygardoje yra deginami natos (kerosino) šuliniai. 1590 armėnų užmušta; kiti pats užsimuša, kad tik nepatekti totoriams. Ketverge buvo didžiausias mušis Balagane. Valdzia užtraukė artileriją ir pėkštinkus, kurie paguldė apie 1,000 totarių. Darbininkų minia užsibarikadavo ligonbutyje; totoriai juos užpuolė šaudydami ir įsiveržę visus išbadė. — Telegrafuoja iš Peterburgo, buk totorių sukilimas, nuo

seniau turkų pasiuntinių — šnipų prirengtas, turis separatistišką chakterį. Sunku tikėt, nes jei nori nuo Maskolijos atsiskirt, tai kam muša armėnus, kurie teip pat kariauja prieš valdzia. Pirmesnės totorių riaušės, kaip zinom, buvo pačios caro valdzios įtaisytos. Dabar ar kiteip — sunku manyti.

Revoliucionieriai visoj Maskolijoje dabar ypatingai varo agitaciją tarp kareivių; atsišaukimai, knygeles prieš valdzia teip ir seja po kazermes ir visur. Varšavoj nusprendė ant sušaudymo 24 kareivius ir 12 oficerų už neišpildymą disciplinos. Vienok negalėjo valdzia išpildyti savo nuosprendžio, kadangi nė viena kompanija pėstininkų, atvartų tą darbą atlikti, nenorėjo šauti į pasmerktuosius. Liepojuj jurininkai yra paimti po smarkia sargyba, net aficieriams nevalia kur išėiti nepasiklausus augštesnės valdzios. — Kišeneve vėl buvo žydų skerdynės, kur žuvo 50 ypatų ir apie 80 sužeista. Tas piovyne padarė valdzios bernai, idant sutramdyt žydų rengiamą demonstraciją prieš valdzia. Pietų Maskolijoje visur, rodos, rengiamos žydų skerdynės. Valdzia tai stengiasi palaikyt, nes mano tokiu budu revoliuciją užžadėsianti.

Maskvos miesto дума išsiuntė carui rezuliciją, kurioje pripažįsta didelę vertę caro duotai valstybės dumai, bet primena, kad butų prie to pilna liuosybė žodžio, spaudos, susirinkimų ir ypatos nepalieciamybė; teipgi tiesa visuotino balsavimo. — Mintaujoje keli šimtai revoliucionierių paėmė valdzios arsenalą, išsinešė 2000 karabinų ir kelias dešimtis skrynučių patronų ir apsiginklavę išėjo į giria. — Liepojuje prieš karišką teismą stojo 139 jureivių — maištinkų ant šarvuočiaus „Potemkin“. 27 iš jų nuspręsti į katorgą nuo 15 iki 3 metų, 25 — ant lengvesnių

baudų, 77 paleisti.

Kinuose kyla bokseriai prieš valdzia ir prieš misijonarius, ypač R-katalikų misijonorių padėjimas pavojingas. Junane apygardėj yra išgriautos bažnyčios, išmėtyti šventi daiktai, daug prancuziškų kunigų yra nukankytų ir užmuštų.

Atskaita karės Maskolijos su Japonija.

Karė prasidėjo 6 d. vasario 1904 m.

Karė pasibaigė 29 rugpjūčio 1905.

Karė tęsėsi 19 mėn., aba 570 dienų.

Pirmas šuvis ant jurių ties Čemulpo — 8 vasario 1904.

Pirmas šuvis ant sausumos ties Pingyang — 28 vasar. 1904.

Pirmas mušis ant vandens ties Port-Arturu — 9 vas. 1904.

Paskutinis mušis ant vandens ties Cušima — 27 gegužio 1905.

Pirmas mušis ant sausumos ties Jalu — 1 gegužės 1904.

Paskutinis mušis ant sausumos ties Mukdeno nuo 26 vasario iki 26 kovo 1905.

Maskolijos armijos didumas Mandžurijoje baigiantės karei 629,614.

Japonijos armijos did. Mandžur. baigiantės karei 912,730.

Maskolija turėjo kiauolių 1,116.

Japonija turėjo kan. 1,030.

Maskolijos janarolų užmuštų 2.

Japonijos jan. užm. 0.

Maskolijos admirolų užmuštų 3.

Japonijos adm. užm. 0.

Maskolių užmuštų ir sužeistų ant sausumos 294,779.

Japonų užmuštų ir sužeistų ant sausumos 113,006.

Maskolių žuvusių jūre 81,000.

Japonų žuvusių jūre 3,670.

Maskolių papuolusių nelaisvėn 67,701.

Japonų papuol. nelais. 646.

Maskolijos laivų veikusių karėj buvo 83.

Japonijos laivų veikusių kareje buvo 76.

Maskolijos laivų paskandytų yra 57.

Japonijos laivų paskandytų 12.

Maskolijos laivų japonai paėmė 7.

Japonijas laivų maskoliai paėmė 0.

Maskolijai pragaištis laivų atsieina \$155,560,000.

Japonijai pragaištis laivų atsieina \$24,720,000.

Karė kaštavo Maskolijai \$1,200,000,000.

Karė kašt. Japonijai \$800,000,000.

Maskolija pasiskolino kareivių pinigų \$870,000,000.

Japonija pasiskolino kareivių pinigų \$650,000,000.

Isz Amerikos.

Iš baimės galą gavo.

Philadelphia, Pa. Neill Wolfe, turtingas biznierių, su savo sužiedotine Maria Hamilton važiojo automobiliu, atsimušė į tilto grotas (mat automobilius sugedo ir negalėjo jo suvaldyti) ir tas sutrenkimas numetė juodu nuo tilto žemyn 30 pėdų ant geležinkelio, kur beveik ani vietos užmušė. Kad būtų be baimės sėdėję ir neat-sistose, tai būtų nenukrite.

Traukinių susimušimas.

Ant Burlington geležinkelio netoli Brush, Colorado, tavorinis traukinys susimušė su pasazieriniu, ir 4 ypatos tapo užmuštos, daug sužeistų.

Drukorių streikas.

Drukoriai steikuoja Chicagoje, Detrote ir Indianopolyje. International Typographical Union viršininkai apskelbė, kad kova tarp United Typographical Union ir International Typographical Union, prasidėjus ateinantiems metams išsiplatys po visus Amerikos miestus, jeigu neišpildys drukorių reikalavimo 8 valandų darbo dienų.

Levas suteikia ramybę. New Harmony, Ind., redaktorius „New Harmony Times“ nusipirko nuo cirko savininko levą ir pririšo prie durų savo ofiso, kad girdi tiek daug poetų ir visokių „kickerių“ nelandziotų ir nekvaršytų jam galvą, be reikalo. Bet kits gal ir su reikalu eis šalyn pabugęs levo...

Isz lietuvišku dirvu Amerikoje

Springfield, Ill. Buvo čia manyta sutverti kuopą L.S.P. A., ale šinom tarpu vargiai botas įvyks, nes daugumas abejoja apie pasilaikymą dar nesutvėrusios kuopos: negalėsianti užsilaikyti! Iš 1,000 su viršum čionyksčių lietuvių, kaip matyt, nedaug yra apsišvietusių, suprantančių mokslą ir tikslus socializmo. Yra daug tamsuolių, kurie socializmą vadina „cicilistų viera“. Nesupranta, mat, kad socializmas nėra jokiu tikėjimu, o tik mokslu, išparodačiu, kaip turi but surėdyta, kad sviete visiems būtų gerai ir nebutų skriaudų ir neteisybių.

S. Krivaičio Draugas.

Wilmington, Del. Rugpjūčio 20 d. buvo viešas susirinkimas ir prakalbos šv. Kazimiero D-tės. Mieris d-tės: kiekvienas sanarys butinai turi prigulėti prie S.L.A., ir kuris po myrio gaus 150 dol. Draugystė susideda iš 32 sąn.

Kalbėjo: J. Baltrušaitis, A. Bartkevyčia, T. Astramskas („Pleperio“ išleidėjas), J. Skaržinskas ir J. Orininkaitis. Kalbose buvo aiškinta apie meilę tėvynės, lietuvių tautos atbudimą, apie revoliuciją, kurią reikia visiems be išimties remti, apie praplatinimą S. L. A. ir tt. Po kiekvienai kalbai dėkiamavo V. P. Dovydaičio vaikučiai: Zuzana („Lietuva, tėvyne mano“), Titus („Broliai artojai“), Amilija („Šauks-

mas“ ir „Ei, lietuviai, atsi-buskit“). Ant galo visi trys padainavo: „Aš besmegenis“. Susirinkimas labai gražiai atliktas.

M. M. Dovydaitis.

(Meldziu ir kitų išleistuvių patalpinti šią žinią).

Forest City, Pa. Mūsų vienfaučiai pastoja viens kitam kelią. Du vaikinai merginas nuo baliaus lydėjo namon, o kiti su akmenimis laukė už krumų ir skaudžiai uždavė vienai merginai ir vyrui. Einant namon iš miesto vienam jaunikaičiui pastoja kelią ir smarkiai apmušė. Tris karzygiai užpuolė ant vieno žmogaus lietuviškoj krautuvelėj. Paskui krautuvelės savininkui beeinant pas vaitą su skundu už padarytą blėdį, teipgi akmenis pradėjo pro jo šonus burbti, vos spėjo pasislėpti vaito ofise (kantore).

Taigi širdį gelia žiurinti tokius darbus ir įstabu, kad tai vis daro tikinti žmonės, fanatikai, kurie nieko neskaito ir, įsiklausę nuo kunigėlio, keikia šliuptarnius, bedievius. Kunigėlis išrado tokį keistą dalyką: kuris priguli prie taučiško Sus. L. A., tai negali prigulėti prie jokių bažnytinių draugysčių. Mēs sutvėrėm laisvą Liet. Sunų Draugystę. Tad doros mokytojas emė šaukti: „Muškite (ar ištikro teip sakė? Red.) tuos šliuptarnius, niekijkyte, lenkitės gatve, nelaikykite ant gaspados!“ ir tt. Širdgėla.

Spring Valley, Ill. 3 d. liepos likosi uždaryta „Spring Valley National Bank“. Šitoj bankoj gangreit visi čionyksčiai lietuviai, neminint svetimtaučių, turėjo pasidėję pinigų. Šv. Antano D-tė turėjo pasidėjus apie \$700, L. Sunų D-tė — apie \$300, šv. Juozapo D-tė ir šv. Petro D-tė — teipgi po kelis šimtus. Užsidarius bankai, viskas prapuolė. Žmonės liko

be skatiko ir jiems grėsia pavojus: šįmet prastai su darbais, o kitą met jeigu bus streikas, tai nē ant pradžios neturės nē skatiko. — Teip nuskriausti lietuviai sutvėrė kliubą ir nori, kad visi nuskriaustieji prisidėtų ir išvien jieškotų, kur dingo jų pinigai.

Kadangi tą banką valdė vien airišių kompanija, o tame dar ir kunigas (Power) turėjo „šėrą“, tai airišiai, ačiu savo kunigui, gavo žinią prieš uždarymą bankos, kad atsiimtų pinigus; taigi dabar airišiai kiek gali stengiasi nedaleisti susiorganizuot žmonėms, kad ne užvestų bylos. Vietinis policmonas, lietuvis, jiems padeda, gaudams savo brolius (?) kad papulsią į bėda, jei provosis. Visi miesto viršininkai — airišiai katalikai. Banka ir buvo katalikiška. Kun. Power su bankierium Diolin'u išvažiojo į Irliandiją. Kol buvo neišvažiojęs, tai barėsi ant žmonių, kad ant Diolin'u nesakytų, kad jis pavogė žmonių pinigus; girdi, mislijat, kad Diolin neturi dušios; sako, jis dar didesnę dušią turi, ne kaip jūs visi... Bet abudu tuoju išnešė savo dušias už jurių-marių, turbut, gelbėti nuo pragaro...

Teipgi ir mūsų (lietuvis) kunigas, turbut gavęs žinią, atsiėmė iš banko savo \$400. Lietuviai emė ant jo rugot, kodėl nepasakė savo žmonėms apie pavojų; tai jis vėl emė skūstis, kad ir jo likę \$200.

Tai kokia šios gadyinės tvarka: žyds ar kataliks — vienoks lupiks. J. G.

Du Bois, Pa. Mūsų miesto tris draugystės pritaria Arto: jaus užmanymui. 1) L. Neprigulmingas Kliubas; atstovas Alex Ackramavyčia, 311 South ave. 2) Šv. Jurgio d-tė; atstovas M. Urbonas, 830 W. Long ave. 3) S. Š. Jėzaus d-tė; atstovas Petras Lastauciskas, 511 South ave.

Jei kas būtų reikalinga dirbti, tai prašome duoti mums žinią. *Alex Ackramavyčia.*

Baltimore, Md. Draugai ir Draugės! Matėt laikraščiuose („Kovos“ N9 ir „V.L.“ N32) mano atsišaukimą, kad aš leidžiu ant išlaimėjimo eilę vyriškų drabužių ir keletą knygų. Traukimo diena buvo paskirta ant 15 rugsejo. Bet daugelis draugų dar nesuspėjo išparduoti tikiėtų, ir prašo atidėti traukimo dieną. Teipgi gaunu vis daugiau reikalaujančių tų tikiėtų. Taigi kurie norite sušelpiti socializmo agitaciją, meldžiu atsišaukti prie manęs, arba į „Kovos“ redakciją, nes dar turim kokia porą šimtų tikiėtų. Traukimas perkeltas ant 8 d. spalio. Meldžiu suteikti mam žinią iki 1 d. spalio — ir paduoti numerius ir vardus pirkėjų. Išlaimėjimas ir pelnas bus pagarsintas „Kovoje“ ir „Vienybėje“.

Į darbą, draugai!

M. J. Mateunas
222 W. Pratt st.
Baltimore, Md.

Plymouth, Pa. Pereitą nedėlią buvo čia antras iš eilės susirinkimas, kaip žinoma, vietinės liet. socialistų kuopos parengtas, patarus Scranton'škiams draugams. Šitas susirinkimas buvo šiek-tiek mažesnis už pirmutinį, — suprantama delko: vienos tik prakalbos, be permainos — nusibosta; reiktų prakalbas pamargyt deklemacijoms ir dainoms (kuopa ir turi tą tikslą, netolyvoj atėityj). Susirinkimą atidarė drė Želvienė. Kalbėjo Scrantoniškiei: Dubickas, Valentinavyčius, Paseckas, toliaus — Baltrušaitis (vietinis) ir Makaukas iš Luzernės. Per visas kalbas tęsėsi kaip raudonas siulas tikriejie darbininkų reikalai — socializmas. Buvo nurodyta, kad daugelis mūsų viengendžių darytų gerą „biznį“, jei liautų darbavęsi ant vi-

suomenės labo ir eitų išvien su siurbelėms (teip kalbėjo drg. Paseckas, visi rankoms ptojo) Buvo išaiškinta, pasiremiant iš dalies ant rašto švento prigimta tiesa visiems žmonėms pilnai naudotis pasaulės gėrybėms (Dubickas) ir kad socializmas, kaip ir visoks tikras mokslas, negriaūja tikėjimo ir doros, — priešingai — tik atskiria gerą nuo blogo, o juk yra dalykai, kur žmogaus protas nepasiekia ir nepasiekia, ten tikėjimui vieta (Baltrušaitis) Drg. Makaukas rodijo dar buotis moterims ir merginoms.

Tą vakarą prisirašė prie vietinės 24-tos socialistų kuopos 3 nauji sąnariai. Aukų revoliucijos reikalams surinkta \$4,21.

Plymouth, Pa. Pereitą nedėdienį kn. Vizgirda atėjęs po mišų į bažnyčią (mišias laikė k. Jonas Kasakaitis), aiškino kaip jį „šliuptarniai“ „apjuodinę“ „V-bėje“. Sako, kad „tas žmogus“ (Klevečka) jau pusė metų kaip nėra išsi mokėjusiu parapijonu ir jis negališ prigulēt prie parapijos (priežasčių nepaiškino). Tas žmogus davęs 10 dol., kad jo kudikio levoną kunigas įleistų į bažnyčią, bet kun. V. nėmęs pinigų ir neleidęs į bažnyčią, tik žadėjęs pašventyt velionį lauke. Tada atėjęs Bakunas ir ėmęs čia rėkaut, (o aš jo, girdi, nepažinau; trissyk, ėsa, pas jį buvau, bet nemačiau — nežinau, ar jis girtas buvo ar jo namie nebuvo) — ko aš neinaš pašventyt. Aš, ėsa, sakau, kad tuojaus einu. Bet jis vis neliovė kabinėjasis. Tada, ėsa, liepiu jam išeiti laukan, o kaip tas nepaklauses, tai liepęs zakristijonui išmesti. Tai aš, girdi, nežinau, ar zakristijonas, bemesdamas, perplėšė jam rankovę, ar jis pats kur užsikabinęs persiplėšė... „Žinau, kad čia yra „šliuptarnių“, tai aš reikalauju, kad atšauktų“ — pasakė kn. V. Buvo beėinąs,

bet atsiminė dar vieną dalyką. Pas „skvairą“ jis nebuves, tik pas „lojarį“. Pinigų (kaštų) jokių nemokėjęs. Tasai žmogus (Bak.) po palaidojimui atėjęs „manęs persiprašė — pa bučiavo į vieną, į kitą ranką — persiprašė ir aš jam dovano jau“... Tik paskui jis — nors jam kun. V. dovanojo, — dar nuėjęs padavė pas „skvairą“... Bet kunigas čia nėjo, ėjo tik pas lojarį (netoli skvairo. Kom. resp. prier.). Ant galo vėl pantrino, kad „šliuptarniai“ atšauktų; tik jau nesakė reikalauju, bet „prašau“.

Toks paaiškinimas gana savotiškas ir visiems gali but aišku tik tas, kad ne viskas teip buvo, kaip kn. V. aiškina. *Pa.*

Susivienijimo L. A. reikalai.

Ar teisybė?

N32 „D. Vilties“ p. Strimaitis straipsnyj „Ar mylim teisybė“ aiškina reikalingumą cenzuros, neva apsisaugojimui nuo tokių melagysčių, „kokios pernai apsireiške“. Ar tikrai teip yra?

Ar ištikro melagystės buvo rašyta apie provą, apie „šiaudiniaš ugadas“, o tas daugiau siai pastumėjo prie uždėjimo cenzuros. Tiesa, daugiausiai apie tai buvo rašyta po slapyvardžiais. Bet čia p. S. „daro iš savęs juokus“ (kaip jis ant manęs sako), nes visi žino, kad P. Mikolainis apie tai rašė niekur savo vardo neslėpdamas ir visi matom, kad rašė teisybę, ne melus; jeigu apie tą patį rašė kiti po slapyvardžiais, tai kas tie melai?

Ir tegul p. S. parodo, kur tie melai iš po slapyvardžių buvo rašyti, o jei neparodys, tai aš imsiuos kito budo. O prieš cenzura aš protestuosiu amžinai, nes kur cenzura, tai tų ir despotizmas jei dar ne yra, tai įvyks.

Toliaus N33 „D. Vilties“

yra tuščios svajonės p. Tai aš, ir net neverta nė atsiliepti. Tiek primenu, kad jam nepatinka, kas rašo „apsisupę Socialistų kailiu“ ir aiškina, kad nereikia slepti savo vardo, o pats slepia! Ar čia ne veidmainystė? *Socijalistas.*

P.S. Jeigu S.L.A. cenzoriai pareikalautų mano vardo, tai redakcija gali išduoti.

Redakcijos prieras: šitokia autoriaus pasarga mums, žinoma, duoda tiesą talpiti straipsni. Bet jei galima dėti tokią pasargą, tai ar ne geriau but stačiai pasirašius pravardę?

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Shelton, Conn. 27 d. rugpiučio T. M. D. kuopa laikė savo susirinkimą ir nutarė:

1) Čarteris nėra reikalingas, 2) joki kapitalai nereikia laikyti; 3) todėl ir kasieriui kauciją nereikės užsistatyt tokią didelę, kokios dabar reiktų. Juk T.M.D. užsiima vien tik greitu platipimo raštų, o ne turtų krogimui. Jei Literatiškas, Kom. netur raštų, tai mes patariam antru sykiu išleisti Dr. J. Šliupo angliskai parašytą knygą apie lietuvius. O kad tas nebus įvykdinta, tai paaukauti (300) tris šimtus dol. revoliucijai. Ot ir bus kasa sumažyta ir bus padaryta Lietuvai nauda. Minėtus programus but gerai išleisti, bet tai turi but rinktas tam tikras komitetas per visuomenę, kurie tą darbą gerai turėtų apdirbti apie teip kaip kurie sau supranta. Knygas uždyką nėra reikalo Amerikoj dalit; kas mėgsta skaityt, tas nusi-perka. Į Lietuvą siųsti uždyką kuonodaugiausia. O jeigu Amerikoj pradėsime uždyką dalit knygas, tai negalėsime vadit Tėvynės Mylėtojai, tai turės but visų mylėtojai.

Vardan Kuopos,
P. Vokietys.

Pasaic, N. J. T.M.D. kuopa laikė savo metinį susirinkimą 3 rugsėjo ant kuris tapo nutarta:

1) Carteris bereikalingas.
2) Užsistatymą izdininko kaucijos atidėt iki rinkimų naujo Centr. Kom., nes jis atsibus neužilgio; tada naujas izdininkas turi užsistatyt kauciją prieš tam tikslui išrinktus 3 kasos globėjus.

3) Izde nelaikyt didelę sumą pinigų, bet rupintis kuodaučiau išleisti knygečių.

4) Kalematoriai (ypatingai sieniniai) bereikalingi.

5) Knygeles rupintis išleidinėti socijališko turinio.

Potam sąnariai užsimokėjo duokles ir keletas naujų sąnarių prisirašė. T.M.D. kuopos Sekr. P. Norkus.

Springfield, Ill. Rugpjūčio 27 d. mūsų kuopa T. M. D. turėjo susirinkimą. Nutarė:

1) Carterio neimti. Vietoje Carterio, tuos pinigus paauskauti darbininkų laikraščiui „Kovai“.

2) Pinigų sumą sumažinti, tankiau išleidinėjant knygeles darbininkiško turinio. Iki šiol laikė išleistos knygeles kaip ve: Chemija, Žemės istorija — tai yra malonios skaityti tik apsipazinusiems šiek-tiek su mokslu. O mums prastuoliams, kurie vos žodį suslebizavoja me, jos yra suvis ne suprantamos. Daugumas jų suvis nemylė. Veigu T. M. D. geidžia, kad visi tautiečiai apsišviestų, jeigu jai rupi jų labas, tai turi pirma savo draugus dar tik pratyti prie skaitymo. Turi išleisti ir kitokias knygeles su smagesniais aprašymais. Rodosi prieinamiausios būtų mums knygeles su aprašymais apie mūsų šiandieninius vargus, tamsybę, mūsų visokius priešus. Toliau kaip iš tų vargų mums reikia gelbėtis. Tokios knygos beabejones būtų mums maloniausios. Kad kuris pats ir nemokėtų skaityti tai velytų sau kito

skaitančio paklausti. O Chemija skaitant tamsuolį jokiu budu neprikalboysi, kad klausytų. Už parašymą tokių knygečių atsakančiai rašėjams užmokėti, tą-sų daugiaus rasis ir rašėjų.

3) Nuo 2 šimtų iki trijų paaukauti Lietuvos darbininkškam judėjimui.

4) Kasierius ant likusių pinigų turi užsistatyt kauciją ir padėti juos į banką ant vando T. M. D. su pagalba trijų ar 4 kasos globėjų. Apekunai turi išskirti iš artimesnių kuopų prie gyvenimo kasieriaus.

5) Atsišaukimus p. Paltanavyčiui patariame neišleisti. Atsišaukimus išleidia kitos partijos Lietuvoj gyvuojančios.

6) Ketinamą išleisti kokį tę programą p. Paltanavyčiaus ir kun. Žilinsko dėl suvienijimo lietuviškų partijų mes atmename. Nereikalaujame, kad į mūsų tarpą maišytųsi vilkai viską draskantie. Vilkas su lėtoms avelėms ne ilgai draugauja. Tuo pradeda jasias esti. Šalin vilkai iš tarpo mūsų! Visa kuopa vienbalsiai ištariame viešai šlykščią panieką kunigams Žilinskiui ir Pežai už užgrobimą pinigų suaukautų Lietuvos išliuosavimui.

Lai buna jiems amžina panieka nuo lietuvių tautos užrašyta istorijos lapuose!

Kuopos raštininkas
Vincas Černiauskas.

Nauji sąnariai.

Ansonia, Conn.	
Ona Dovidaičiūtė	60
Ona Leučiauckiūtė	60
Anelė Kliučinskiūtė	60
Pet. Karvelis	60
So. Chicago, Ill.	
Juoz. Zaramskis	60
T.M.D. Sekr. A. Romanaukas.	

Kasos stovis.

I p l a u k i m a i :
Pribuvimas per Rugpjūčio mėnesį.
Pagal „V-bės“ N34 likosi \$1011,10
bet pagal atskaitą pereito karto
reikia but daugiaus 10c.

Meriden, Conn. kuopa	6,10
Ansonia, Conn. kuopa	5,40
M. Paltanavyčiaus už tikietus	8,00
Dayton, Ohio už tikietus	2,50
Pribuvimo	\$1033,20

I š m o k ė j i m a i :

Už markutes	28
Prez. M. Paltanavyčiui kaštų už paausimą paveiklo Motines p. J. Kristaus skaplierių rėmus ir spauda 23,35	
Kaštų už važinėjimą ir expresą rankraščių „Darb. ir Social. klaus.“ ir „Zivelės“ M. Paltanavyčia	2,10
J. J. Paukščiui and Co. įmokėta už spaudą knygos „Zivelė“	\$100,00

Išdavimo \$125,73

Pribuvimo \$1033,20

Išdavimo \$125,73

\$907,47

Izdin. T.M.D. J. Naujokas.

Mes darbuojames.

Iš Connecticut apygardės... ir ne tik iš Connecticut...

Pas mus dirbtuvės sustojo ant keletos savaitių ir lietuviai turi gražaus laiko. Sakysite, turi laiko pasidaruoti ir dėl labo žmonijos, bet paklauskite ar mes nesidaruojame? Mes darbuojamės išsivilkę. Mes nežurim ant kokių ten „blevyzgų“, kurie liezuvius iškišę mus niekina ir išjuokia. Mes susirinkę teip imam keikti (sic!) kapitalistus, kunigus ir visus slopintojus progreso, jog, rodos, jiems tik reikėtų sugriebus pagalves, bėgti iš mus kampo kur už girių, už kalnų, į tolymą šalį. Mes nemenkai šelpiam ir saliuininkus: juk jie nabagėliai paskui turėtų badu išmirti...

Mes darbuojamės ir ant politiškos dirvos, jei tik matome sau iš to šokią-tokią naudą... Mes pasirengę atiduoti savo balsus (votus) už niekšus-socijalistus, jeigu mums respublikonai nepasigerintų...

Mes... mes—tai vietiniai politikieriai, laisvamaniai. Mes esame tikri progresistai, nors jums išrodytume ir regresistais. Mes nuosekliai aprokuojame savo pasielgimus. Mes nesvaajojame apie kokius tę utopiš-

kus „laisvus laikus“! Mes ne'pkenčiame sąnorių pasielgimų! Mes nedemoralizuojame, bet tobuliname žmoniją! Mes... ant galo atmetame į šalį ir autoritetą, jei tik galime padaryt labo sau t. y. žmonijai!...

Tuli aimannoja, jog blogi laikai. Mulčiai! Dabar konpuikiausi laikai, tik reik juos pažiti, suprasti. Kiti vel sako, jog Amerikoj viešpatauja despotizmas. Nišmanėliai! Tegul tik moka tokią rolę lošti, kaip mes, tai supras, kad panašiai elgtis negalės nė demokratiškiausioj respublikoj... Kam viščiukui lįst iš po vištos, kad po sparnais šilčiau?! Kam trokšti geresnės ateities, kad badas gerai?... Tik imkite protą į galvą, o išvysite auksinę laimę!....

Lietuvių Socijaldemokratų Partijos Konferencija.

Viduryj gegužės mėn. šių metų Centralinio L.S.D.P. Komiteto buvo sušaukta Partijos Konferencija, ant kurios buvo apsvarstyta eilė Partijos gyvenimo klausimų ir tarpo kitų priimti sekanti nutarimai.

1. Išklausiui iš visur pranešimus, Konferencija pripažįsta pasididinimą ryšių ir Partijos dardų nuo pernai rudens Konferencijos ir pabraukia, kad reikia stengtis juos sustiprinti iš atžvilgio į jų organizaciją ir gauti naujus, kur jų dar nėra.

2. Konferencija nutarė pavelsti ateisiančiam Partijos susivaziavimui peržiūrėti Partijos programą ir susivaziavimų nutarimus ir sustatyti Partijos manifestą, projoktą kurio turi sustatyti Centralinis Komitetas.

3. *Sulyg darbo kaime.* Savo veikme kaimuose Partija visai negali skaldyti savo politiškujų ir ekonomiškujų reikalavimų ir teip-pat, kaip ir iš kitų atžvilgių remiasi ant proletarijato reikalų.

4. Pabraukdama, kad propaganda kaime dabar buvo

varoma daugiausiai tarp ukivninkų, Konferencija atkreipia atydą, kad Partijos organizacijos ir atskyrus jos nariai turėtų varyti darbą pirmiausiai tarp darbininkaujančio proletarijato.

5. Pripažindama: 1) kad pastutinių laikų judėjimas valščiuose parodo gilų neužsiganėdinimą mynių žmonių iš dabartinės tvarkos ir valščiaus surėdymo, 2) kad tasai judėjimas priima tankiai negeistinas formas, kaip prašymus valščiai paduodamus, peticijas ir tt., 3) pripažindama ant galo, kad nuo dabartinės caro valščios valščių gyventojai negali su laukti pagerinimo savo buvio ir kad toji valščia turi būti visai iš Lietuvos prašalinta, — Konferencija nutarė:

a) organizuoti judėjimą valščiuose ant socijaldemokratiškųjų pamatų.

b) išleisti tam tikslui atskančius atsišaukimus;

c) propagoti boikotą sulig dabartinių valščiaus įstaigų, mokesčių mokėjimo, monopolio ir tt.

6 *Apie ginklų vartojimą.* Konferencija nutarė, kad revoliucijos darbą vedant Partijos nariai ir organizacijos turi apsiginimui ginklus vastoti ir partija turi ginklus parupinti atskirioms ypatoms ir kuopomis.

7.....

8. Konferencija atkreipia atydą visų Partijos narių ir prijaučiančių jai ypatų ant delio pinigų reikalavimo dabartiniam revoliucijos laikvisokiems partijos reikalams (agitacijai, literaturai, slaptai spaustuvei, ginklams, užlaikymui žmonių vien agitacija už imtiems ir tt.) ir prašo visus juos rupintis apie kuo-didžiausią pinigų plaukimą Partijos reikalams.

9.....

10. *Apie „Draugą“.* Perziurėjusi „Draugo“ išvadžiojimus (NN. 3 ir 4) sulig L.S.D.P. ir

jos darbų Konferencija pritaria atsakymui Centr. Komiteto sutaisytam „Atsakymai Draugui“ ir nutaria, kad budas užpuldinėjimų „Draugo“ negali būti toleruojama s rimtam revoliucijos darbe ir gali tik ardyti revoliucijinį darbą, kas labiausiai negeistina dabarties revoliucijos gadynėj.

Prierašas. Visi nutarimai priimti vienu balsu.

Caro „prieteliai“, arba laisves prieszai.

„Ką mačije, dar lietuviai visi turi savije kudikinį protą“, sako „Saulė“ N67 dergdama kovotojus už Lietuvos laisvę. Mūsų „Saulė“ baisiai rustinasi ant Šunskų vaikinių, už tai, kad jos numyleto „batiuškos“ paveikslą ant gluosnio šakos pakabino ir dar akis išbadė! „Tai tas ne tinka, o ir ant sauso nenueis, už kelis kvailius daugelis tures nukentėti“. Tas tai aišku tik ne iš to galo! Reikėtų supranti: už kvailą carą, ir doriškai kvailus jo užtarytojus, tukstančiai gyvasčių likosi Mandžurijos tyruose, kiti tukstančiai likosi ubagais — koliekoms ant viso amžiaus, šimtai tukstančių kenčia vargus, badą ir sunkenybes Mandžurijoje, o namieje kenčia badą tų nelaimingų kareivių moters, vaikai ir seni tėvai! Kiek tai gyvasčių prarijo, o kiek dar prariu tie „keli blozai“, kvailiai načelninkai su savo perdėtinium — caru! Vis dėl tų kelių „bloznų“ užsimanymo, milijonai turi kentėti ir net mirti! Koku saiku seikėjo tie „blozai“ per šimtmečius mums, tokiu ir jiem yra atiduodama dabar! Jie mus spaudė ir persekiojo per metų eiles, jie nebadė mūsų paveikslų ant popieriaus, jie badė mūsų tėvus, brolius ir seseris Kračiuose ir kitur, jie atėmė

nuo mūsų tą, kas yra mūsų, jie atėmė tiesas, laisvę!

Susiprato ir mūsų žmonelės, kurie (labai nesmagu, kad reikia sulyginti!) panašiai kaip „Saulė“ ir visi klerikaliski geradėjai, — per tamsumą, savo kankytojų kojas laizė; susiprato kam priguli užmokestis ir jį priderančiai tikisi atiduoti, kam priguli. Nėsame, girdi, caro bernais, o vienok tokiais pasirodo mūsų „Saulė“ (ir kiti klerikaliski laikraščiai), kad užtaria už jo valščią, kuriai nelaimėj esant, šaukia būti „tikrais prieteliais“! O ką caro valščia mūsų tautai nelaimėj esant darė? Visi žinome! Tai teisybė, jog nelaimėj galime geriausiai pažinti, kas prietelis, o kas priešas. Žmonės, įpuolę į karės ir bado nelaimę, pažino savo priešą — caro valščią ir sukilo prieš ją. Tokiu budu caro valščia ir įpuolė į nelaimę ir pažino savo prietelius, tarp kurių užima vietą ir mūsų „Saulė“, ir net „Katalikas“. Tai lietuviški klerikalai, katalikiški vadovai pavirto į maskolių „atkalunų“ valščios prietelius, užtarytojus ir į priešus lietuvių tautos ir jos laisvės!

Revoliucijos priešai — tai laisvės priešai, norinti palikti žmones bauriausioj priespaudoj, tai priešai laisvos Lietuvos!

Lai jie išnyksta sykiu su carizmu!

Lai gyvuoja revoliucija iki išlaimėjimui! Lai gyvuoja laisva Lietuva!

Fort. Bagočius.

Nauji rasztai.

Papasakojimai iš istorijos prancuzų revoliucijos

Yra tai keturios atskirios knygelės, Lietuvių Socijaldemokratų Partijos išleistos (vertimas iš rusų kalbos).

Knygelė I. *Kaip buvo paminta Bastilija?* (8 pusl. kaina 3 kap.)

Knygelė II *Tautos Seimas ir ketvirtos rupiačio naktis* (8 pusl. kaina 3 kap.)

Knygelė III. *Ką atnešė Seimas?* (16 pusl. kaina 5 kap.)

Knygelė IV. *Kaip prancuzai nužadė savo karalių.* (8 pusl. kaina 3 kap.)

Jau iš antgalvių kiekvienos knygelės galima manyti, kad tai įdomūs aprašymai. Iš ištikrųjų: trumpai, aiškiai, nenuobodžiai ir visiems suprantamai papasakota svarbiausi atsitikimai Didžios prancuzų revoliucijos, kuri buvo šimtas su viršum metų atgal (1789 m.) Einant tokiai, pat revoliucijai Maskolijoje, tie „papasakojimai“ turi didelę vertę, nes ne vienam lietuviui priduos drąsą ir viltį iškovoti laisvę nuversti carizmą.

Akim už akį, dautim už dantį. Atminimui užmuštojo urėdninko Matuliaucko. Lietuvių Socijaldemokratų Partijos išleista. Londonas 1905 m. Kaina 4 kap. Pysl. 8.

Visiems yra žinomas atsitikimas, kurs turėjo vietą Kovarsko miestelyje (Kauno gub.) šįmet per šventą Joną, kada tapo užmuštas urėdnikas Matuliauckas.

Knygutėje ir aprašo tą atsitikimą su visoms jo aplinkybėms ir priežastimis.

Panaikinkim kariumenę!

Lietuvių Socijaldemokratų Partijos išleista. Londone 1905 m. Pysl. 30. Kaina 12 kap.

Šitoje knygutėje telpa šie straipsniai: Prakalba. Kaip atsirado nuolatinė kariumenė. Militarizmo našta. Militarizmo priežastys. Proletarijai ir kariumenė. Kaip kareivis iš žmogaus tampa gyvuliu? Ką blogo padaro militarizmas? Ar nuolatinė kariumenė gali apginti tėvynę? Milicija. Kaip negalima naikinti militarizmą. Kova su militarizmu svetur ir pas mus.

Darbininkų Balsas. Mėnesinis Lietuvos darbininkų laikraštis. N7 (27). Metai 4. Lie-

pos mėn. 1905. L. S. D. P. išl. Londone. Kaina 15 kap.

Turinys: Lietuviai valstiečiai, ukininkai ir darbininkai. Tautos suvadziotojai (apie lietuvių demokratų). Valdžia mūsų miestelius degina. Iš mūsų pastogės. Apdumojimai. Kaip išveizdi dabartinis visuomenės surėdymas. Daina apie karę. Žinios iš Lietuvos. Šis-tas (Nauja „partija“ Lietuvoje). L.S.D.P. konferencija ir tt.

Darbininkų Balsas. Mėnesinis Liet. darbininkų laikraštis N8 (28). Metai 4. Rugpiūtis, 1905. L.S.D.P. išl. Londone. Kaina 15 kap.

Turinys: Priėmus Engels (su jo paveikslu) Caro ukazai. Iš mūsų pastogės. Žinios iš Lietuvos. Dvi caro aukos (Kaliajev ir Okžeja). Iš karės lauko ir tt.

Lapeliai.

Atsakymas „Draugui“. Atskiras priedas prie „Darbininkų Balso“ N6. Centr. komiteto L.S.D.P. išl. 1905.

Muravjovas Korikas ir jo testamentas. Atminimui 40-metinių sukaktuvių. Perspaudinta iš „Ukininko“ 1905.

Atsakymai.

Teisylės Mylėtoju. Jūsų straipsnis apie kunigą nepatils. Nesmagu mums, kad, rodos jai antram jūsų straipsniui apie kunigus atsakom vietą. Straipsnis yra per ilgas, su bereikalingoms, nors teisingomis, smulkmenoms knuigo gyvenimo tik bereikalo užimtą vietą laikraštyje. Butumėt galėję parašyt tik trumpą korespondenciją ir to but užtekę. O antra, reikia pažiūrėt, ką dar jis kalbės, tada kritikuot.

K. R.-ui. „Atsakymą Niekšui“ neįalpinam, nes: 1) su to laikraščio „publicistais“ ner ką užsiimti, 2) tas reikalas — zinom, jau ir teip eina tikroms, kad ir kitoms, vėžems.

Juozas Arch.

Kaimietis deputatas Anglijoje.

Supratimas savo padėjimo ir reikalų tarp darbininkų prasideda mieste; sodziuje kur-tai vėliau jis apsiereiskia. Tas pats buvo ir Anglijoj. Miesto darbininkai pradėjo krutėti jau 18-am amžiuje, o sodziaus — tik pabaigoj devyniolikto. Pirmas streikas jų padarytas buvo 1872m. Warwickshire'o (ištark: Uorikširo) paviete; jų vadovu buvo *Juozas Arch* (ištark: Arė), kurio gyvenimą ir darbavimąsi ketinu papasakoti šitame rašte.

I.

Juozas Arch gimė 1826 m. Warwickshire, darbininkų šeimynėj. Jo tėvas buvo taikaus budo, nemėgdavo pradėti ginčų ir barnių dėl niekų ir užsileisdavo, bet svarbiuose dalykuose laikėsi uoliai ir drąsiai.

Arch'o motina buvo kitokiu žmogumi. Darbšti, gudri ir energiška, nesiduodavo nužeminti ir įteisti save ir vaikus ir neužsileisdavo, jei kas kiek užkabindavo. Tą aiškiai liudija šitoks atsitikimas. To sodziaus mokyklos mokintoja pastorienė (kunigienė, klebonienė), pikto budo žmona, vieną kartą liepė, kad visos mergaitės, einančios į mokyklą, būtų nukirptos apskui, t. y. teip, kad būtų panašios į areštantes. Juozo motina nesutiko ant to, ir pastorienė nieko jai negalėjo padaryti už pasipriešinimą jos upui. Bet atmonijo Arch'ams kitaip: jis nebegaudavo pašalpos, kurią paskirdavo parapija neturtingoms šeimynoms, o dalindavo kunigas.

Užėjo badmetis. Per aštuonioliką sąvaidžių tėvas niekur negalėjo gauti darbo, motina užlaikydavo visą šeimyną dirbdama kaip skalbėja. Kitos šeimynos išsekusios, nuskurusios eidavo pas pastorių pasiimti sriubos, tik vieni Arch'ai ten neidavo. Syki motina pasakė Juozui: „Tau, vaikel, niekuomet nereikės eiti tenai, aš tolei dirbsiu, kol penuslinks oda nuo mano kaulų, o jau tik tuomet tegalėsiu tave tenai leisti!“ Savo prižadą ji išpildė; nė sykio ne reikėjo eiti pas kleboną pasiimti parapijos duonos.

Juozas Arch mokinosi kaimo mokykloj. Mokino ten nedaug, nes kaip ponai sako, pavojinga, kad darbininkas daug žinos. Buvo tai paprasta baznytinė mokykla, kurioj mokina kunigas ir jo pači. Arch pradėjo vaikščioti į mokyklą turėdamas šešis metus, o jau 9 metų turėjo baigti mokslą. Paskui jau nebeteko jam mokintis kur kitur: mokslą įgijo pats besidarbuodamas. Pirkdavo knygas, vakarais pagrižęs iš darbų, imdavo už knygos ir skaitydavo lig vidurnakčio. Tankiai jam padėdavo motina.

Jau nuo 9 metų Arch pradėjo pats pelnyti sau duoną: pristėjo pas vieną ukininką žasų ganyti, už ką gaudavo 15 kap. ant dienos. Tankiai mainantės orui ir esant daug darbo, nes Anglijoj truputį kitaip, negu pas mus, — ligasčiai ir silpni vaikai neištesė prie to darbo, ypač neužmiršus to, kad tankiai ukininkas apšvaisto su lazda. Arch buvo tvirto sudėjimo ir jam tas nieko nekėnkė.

Už metų Arch pakilo augštyr, jam davė plugą ir jis pasiliko artojum. Čionai jau gaudavo po pusantro rublio ant savaitės. Sulaukus 13 metų jis užėmė jau tokią vietą, kokią retai tegauna darbininkai jo metų: jis gavo šeriko vietą, kur algos gaudavo po 4 r. 50 kap. ant savaitės. Didesnęją dalį uždirbtų pinigų atiduodavo motinai, o kitus pasilikdavo sau knygoms pirkti. Mat tada ir Anglijoj nebuvo galima dykai gauti knygas: knygynų ar klibų nebuvo, nori skaityti knygas, pirkis pats. Kol užaugo į vyrus jis perleido daug įvairių darbų. Užaugus jam, mirė motina. Tuomet jis pradėjo jieškoti laimės kitose Anglijos šaliose. Buvo jisai geru plovėju ir su tuom uždirbdavo nemaž pinigų. Bevaikščiodamas po svieta, prisiziurdavo sodziaus ir dvaro darbininkų padėjimui ir matė visur vieną dalyką — sunkumą anų padėjimo. Negalėjo jie skirti savo užtarėjų į seimą, nebuvo susivieniję į draugijas ir nieko neveikė, idant savo buvį pagerinti. Bevaikščiodamas po svieta, Arch suprato, kame visa nelaimė sodziaus darbininkų ir kame išganymas.

II.

Keletą mesų pavaikščiojęs beuzdarbiaudama po svieta, sugrižo namo ir vedė pačią. Jo pati turėjo visai kitoki būdą, nekaip jo motina. Ji mažai mokėjo ir nenorėjo daugiau mokėt, nemėgdavo skaityti ir niekas jai nerupėjo kaip tik jos ukės dalykai. Ji, kaipo žmogus, buvo gera, bet menka kaipo Arch'o draugė: nesu-prasdavo jo. Jai užteko ką turėjo, ir daugiau nieko nebenorėjo, nereikalavo jokių palengvinimų. Pati tamsi budama, negalėjo vaikų mokinti, todėl Arch pats turėjo anuos mokinti.

Dabar jis beveik visuomet gyveno sodziuje ir trūsavo apie ukę. Daug turėjo vargo, kaip ir jo motina, su vaikų mokslu. Ir čia teip-pat prisiejo susiremti su kunigo pačia. Pavyzdžiui nurodysiu tokį atsitikimą. Jo dukte užidėjus kokį ten papuošalą nuėjo į mokyklą. Pamačius jos papuošalą kunigienė priėjo prie jos ir pasakė: „Aš nedaleidžiu ateiti į mokyklą su papuošalais, *beturčiai* nepfivalo juos turėti, ir jeigu po priešpiečių vėl ateisi pasipuošus, tai aš tavę nubausiu už tai“. Rodos tai menkas dalykas — papuošalas, ištikrųjų jis reiškė ką kitą: kunigienė uždraudė puoštis tik *beturčių* vaikams.

Isz visur.

Vokiečių valdžios statistika parodo, kad Vokietijoje kas-mets 87,000 žmonių miršta dziova. Skaitlius dziovininkų siekia į 800 tukstančių.

Viešų ligonbučių dziovininkams Vokietijoje gyvuoja 72 su 6 tukstančiais lovų, kur gydos 24 tukst. žmonių. Pridėjus prie to 24 privatinius ligonbučius su 1,500 lovų, kur gali gydytis kas mets 6,000 ligonių, tai iš abelno skaitliaus 800 tukst. dziovininkų gali gydytis tik 30 tukstančių.

Anglų keliauninkas po Afriką Harrisonas išvežė iš Afrikos girių 6 karlikus (mažus žmones)—4 vyrus ir 2 moteriškes, nuo 18 iki 34 metų amžiaus. Jų augštis maišosi tarp 3 pėdų 8 colių ir 4 pėdų 6 col. Juos atvežė į Londoną. Šita zemaugių padermė gyvena Stanley giriose, apie Hongo. Jie labai smarkūs ir mėgsta kariauti. Europiečių nekenčia. Užsiima medžiokle. Vaikščioja beveik visai nuogi. Kuno spalva moliuga (purvinai juoda), lupos storos, nosis plati.

Rytų Prusuose apsireiškė kolera. Berlyne 1 rugsėjo buvo 43 ypotos koleros nutvertos. Amerikonai suskato ir buvo ketinę uždaryti įvaziavimą į Ameriką kaip Prusams teip ir perėjusiems per Prusų žemę; Taigi ir Maskolijai, o daugiau siai Lietuvai. Bet tą baimę išsklaidė daktarai, tardami, kad kolera negalės pasiplatinti čionai iš Europos,—ir immigracija likos nesustabdyta.

Socijalizmas sparčiai auga ir Serbijoje, kas matyti iš sulyginimo skaitliaus balsuotojų, renkant deputatus į Bielgrado parlamentą: 1903 m. socialistai gavo 641 balsą, dabar — 973; buržuazija tais metais gavo 2,626 balsus, o dabar tik 2,801. Taigi socialistų balsai

pasidaugino ant 52 procentų, o buržujų tik ant 7 proc.

Nuleidus vandenį iš azero Šalen (Chalain) Prancuzijoje, likosi netyčia atrastas senovės miestas, apie kurio prapuolimą tik pasakos užsiliko. Kasant ežero dugną atrado daugybę kainotų daiktų priešistoriškos gadynės. Moksliskas tyrinėjimas prasidėjo pernai, ir dabar atrasta daugybė įdomių dalykų: vazų, išdirbinių iš kaulo, tiknago, akmens, likučių audimų, pakinkalų ir tt. Viskas padėta į Lons Launier muzėjų. Kokios gadynės yra tie archeologiški palaikai — dar nesusekta.

Rusiškas „Slovo“ praneša girdėtą žinią, kad vidaus dalykų ministeris pajudino klausimą apie policistų atsakomybę, pasikėsinus kam ant augštesnių valdininkų gyvybės (!) Matyti, gausus užmokestis už šnipinėjimą ir gaudymą „politikų“ policistus jau nepritraukia, tai reikia bausti. Tas būtų gerai: policistai patys pradėtų kilt prieš valdžią.

Komisija tyrinėjusi priežastis judėjimo Priebaltijos krašte,—anot „Rus“,—priėjo prie nuosprendžio, kad jeigu esą tie judėjimai nepasiliausią į 8 dienas, tai butinai reikis tam krašte pastatyti general-gubernatorių su plačiausiais įgaliojimais. Mat koks vaistas nuo judėjimo...

Maskolijoje 50-yje gubeanijų ant kiekvieno žmogaus atsieina per metus nepilnai 3½ pудо javų, vietoje metinės normos 20 pудų. Taigi nedėvai, kad daugelis per metus neragauja duonos, nes turtingesnieji turi po daugiau, o kiti net per daug turi, tai daugumai nieko nelieka, tik badas. —Šiaurvakariniam krašte atsieina po 7½ pудо ant ypotos.

Neseniai Vilniuje pakorė Izraelių Persiną pasikėsiusijį ant Dinaburge pristavo Kurliandiskio gyvybės.

Maskolių valdžios surinktoji medegoj apie žydų klausimą statistika parodo, kad žydų sodybos apyruobėj yra 4,899,500 žydų. Iš to skaitliaus 98 proc., t. y. 4,794,670 žmonės, prigimta ir kasdienine savo kalba laiko žargoną (paprasta žydiška kalba). Likusieji 99,830 ypatų t. y. 2 proc. pripažįsta savo kalbomis: maskolišką, lenkišką, vokišką ir totorišką. Žydų asimiliacija Maskolijoje visai neižymi. Įdomu, kad tuose pačiuose matarijoluose yra žinios, kad 5,370 krikščionių pripažįsta savo prigimta kalba žydišką kalbą. Šitoje grupoje yra: pravoslavų—2,451 žmonės, katalikų—2,054 žm., liuteronų—562 žm. ir muzulmonų—125 žmonės. („Razsviet“).

1890 m. Suvien. Valstybėse, Šiaur. Amerikos 3,914,571 moteris turėjo nuolatą darbą pabriuose, 1900 m. tas skaičius užaugo iki 5,329,807. moterų skaičius Amerikoje vis didinasi jų gema daug daugiau, negu miršta. Vaikų ir moterų darbas pabriuose prie mašinų, išstumia vyrus, kurie turi jėš koti darbo kaeyklose, ar ukėje.

Iki 60 tukstančių ypatų priskaityto Maskolijoje nukentėjusių dėl politikos ir tikėjimo dalykų. Dabar, kaip girdėt, valdžia ketina 40-čiai tukstančių tokių prasikaltėlių duoti „susimylėjimą“.

Rygoje senamjam Miulgrabene, 10 rugpjūčio, susirinko 1000 moterų ir reikalavo uždaryti monopolius ir aludes, o kad ne, tai jos sudegysiančios aludes. Vyrų norėjo moteris perkalbėti, bet jos ėmė laidyti akmenimis, išvaikė visus vyrus ir uždarė aludes. Pasakė

da, kad jeigu po 6 valandų vakaro aludes atidarys, tai jos jas sudažysiančios.

Aukos revoliucijos reikalams.

Nusiųstos centr. kasieriui: Iš Cleveland, Oh. Per susirinkimą 14 kp. S.L.A.—\$2,43. J. Dubickas 10; J. S. Lapinskas 15; I. Rudaitis 25; M. Lapinskiene 15; S. Visockis 10. Iš viso \$3,18.

Iš St. Charles, Ill. J. Satula, V. Malanskis, S. Kelley, A. Norkaitis, A. Plungis ir J. Stakonis po 1,00; M. Norkaitiene 50; A. Matulka 10; A. Vasiliauckas 25,—iš viso \$6,85.

Iš Waterbury, Ct. S. Prancus, J. Daugėla, J. Opackas, J. Vaitkus, M. Daugėlienė, J. Šimulinas, N. Kazemėkiekė, Iz. Pranckus, V. Vaitkienė, F. Cimėlius, V. Vaitkus, V. Šimkytė, A. Pranckutis ir O. Pranckienė — sumetė \$2,06.

Iš Pringle, Pa. K. Didziunas, K. Čepreckas ir F. Mazurkevychia po 50; Pr. Bukantis, D. Čepreckas, M. Liutkevychia, K. Mazurkevychienė, M. Bukantienė ir A. Čepreckienė po 25; J. Liutkevychia 1,00,—viso \$4,00.

Ponų Poteriai.

Paskutiniu laiku daugeliui Plymouthiškių reikalaujant „Ponų poterių“, tie „poteriai“ tapo partraukti iš Philadelphia ir jau galima gauti juos „Vienybės“ redakcijoje. „Ponų poteriai“, drauge su kitais skaitymais, kaštuoja tik 5 centus.

Mokslainė dėl visų

yra naudinga, angliška, vokiška ir lietuviška, rašyt, skaityt ir suprasti kaip Ukėsiškas popieras išsiimti. Lekcijos išeis kas nedėle, knygos formoje. Prenumerata nuo 30 rugsėjo iki 30 balandžio kaštuoja \$1,00.

Adrisas: J. J. Rickvich
32 Grand str.
Brooklyn, N. Y.

In L. L. Susivienyjimo kuopas.

Draugai! Visos tautos senų ir naujų gadybių, kurios šiek tiek atsikratė nuo sloginančios dvasiškos vergijos ir iškariavo sau liuosybę odžio pastumėjimui doros ir teisingumo į priešakį, turi pasilekavoti vien tik tokiems žmonėms, kurie pirmi išdrįso viešai pasipriešinti despotų užvestam mokslui,—kurie išdrįso kitaip mislyti, kitaip mokinti, negu despotų įstatymai reikalavo. Bet toki drausoliai, tiki laisvamaniai, pasirūpę griauti nors dalelę tų įstatymų sistemos, arba išrodinėti melagingumą kunigų mokslo, įskiepyto smegenyse bile kokios draugijos, pripratinos prie paklusnumo, kaipo novatoriai ir priešai despotų, visi turėjo žuti, ir savo kančiomis ir krauju tiesti kelią, kuriuom mes eidami galėtumėm jį praplauti, skiepydami visuomenės smegenyse išmąnytą, kad prisilaikantieji despotų sutverto mokslo klysta ir nežinola mi pildo pasibjaurėtinus nedorības. Parodymui tos teisybės nėra reikalo privadzioti paveiklus. Juos galima matyti ne tik kiekviename Lietuvos kaime, bet lietuviškose kolonijose Amerikoje. Pamėginkime tik pasakyti susirinkime tvirtai įtikėjusiems į kunigų mokslus, kad jų monopolistai yra tų draugijų piktadariais, o ne geradariais, tai už suteiktą mislį tuo liksime apsiausti šimtais priešų, kurie reikalauš mūsų myrio; kaip antai garsus klebonas Žilinskas Bostone reikalavo iš sakyklos „*Vidurinių amžių įrėdnės*“, idant manę sudeginti gyvą už priešingą jo mokslui kalbą. Žinote draugai, kad skaitlius nereikalaujančių tų „*įrėdnų*“ (inkvizicijos) visur dauginasi, tik iš prižasties gudrybės kunigų ir despotų piktumo dauginasi ir skaitlius tokių laisvamanių, kurie bijosi viešai kalbėti, vie-

šai mokinti ar susirinkimuose, ar per laikraščius, ar mokslainėse ir universitetuose išrodindami, kad kunigai, visų pramanytų tikėjimų yra pirmais ir didžiausiais piktadariais, užlaikytojais visokios vergijos. O žinote, kad baimė tai pirmas žingsnis prie jos vedantis. Iš žinių talpinamų laikraščiuose jau matome, kad kunigai noriai užima vietas šnipų ir žandarų. Taigi žmonėms laisvai manantiems sunku bus išsilaikyti Lietuvoje ir jų skaitlius turės sumažėti. Reikia neatbutinai rupintis, idant sustiprėjus cariškam sostui per įstengimą „*gosudarstvennoj Dumy*“ ir susiliejią stačiatikiškos žandarmerijos su romiškąja, ir skaitlius tikrų laisvamanių pasidaugintų. Apsaugojimui dvasės mūsų draugų nuo baimės teip Amerikoje, kaip ir Europoje, reikia išleisti mažą knygutę, bet aiškiai išrodančią „*Dievo piktadėjystes*“, ant ko kunigairemiavergijapalaikanti mokslą. Knygutė jau papiešta, reikia tik pinigų, idant ją apšėiai paplatinti. O kad centrališkame žide neuaug tesiranda tai iš čia paduotos atskaitos, kiekvienas sąnarys Susivienyjimo persitikrins.

ĮEIGA.

21 d. gegužio 1905 m. po seimui liko kasoje	\$28,10
A. Stočkus mėnesinės	1,35
Mokslo D-tė iš Baltimore per J. Vencių	16,67
Wilkes-Barre kuopa mėn.	1,35
„ ant čarterio	50
M. J. Moteunas mėn.	45
Scrantono kuopa mėn.	18,90
„ ant čarterio	1,50
Brooklyno kuopa	
per Jankaucką	12,55
„ per B. Vaivodą	4,80
J. G. Alinskas ant čart.	50
Auka nuo 20-to Seimo S. L. A. per Skritulską	1,00
Philadelphijos k. mėn.	4,15
Iki 31 rugs. buvo įeigos	\$91,82

ĮŠEIGA.

K. Balčiūnui kelione	8,60
Už spaudą, atsiliepių	10,00

Už jų persiuntimą	3,54
Už pečetę	6,50
Už 3, 4 ir 5 n. D. Balso	44,20
Revoliucijai Seimo užg.	10,00
Už spaudą Čarterio	4,50
Už expresą ir markes	95
Išėigos	\$88,29

Lieka kasoje \$83,53

Iš tos atskaitos meldžiu užtėmyt, kad \$25,00 Seimo užgirti sušelpimui „Kovos“ neliko išmokėti. O administracijai „D. Balso“ Centr. Komitetas užgyrė užmokėti už 5 numerį (14. 51.) ko pagal nutarimą seimo neturėjo tiesos padaryti; o ir administracija „D. Balso“ to nereikalavo. Reikalavo tik, kad per jos kaltę pasiūstas kuopoms 5-tas numeris taptų pagrąžintas!?

Iš atskaitos teip gi matote, kad čarteris jau atspaudintas ir bus kuopoms išsiūstas drauge suatspaudintais lapeliais paženklintam mėnesinės mokes ties kiekvieno sąnario, kurs nenorės buti panašiu nevaisin gam medžiui. Taigi, *Pirmyn, Laisvamaniai!* Lai Socialistų partijos reikalai nesulaiko jus nuo pildymo toli svarbesnios užduoties L. L. Susivienyjimo.

Su pagarba

Kn. V. Dembskis, Centr. Sekr.

Pavojus grumojamainu darbininkams.

Jie turi prilaikyt unijos tvirtumą arba sulaukt nužemintos mokes ties.

Priešgyniavimas mainierių unijai nėra didžiausias dalykas krieš kurį unijos viršinininkams atsieina kariauti. Nepaisymas apie uniją daugiausiai rūpesties ir darbo jiems suteikia, ne kaip kokia nebuk kita priežastis. Taigi mes norim, kad mūsų skaitytojai mainieriai savęs paklaustų, ar jio daug paiso apie uniją, ar neužvelka savo mokesčių, ar lankosi ant susirinkimų, ar rūpinasi apie unijos pasekmę.

Unijos viršinininkams yra pra nešama, kad jei bus straiikas, tai kiekvienas distrikto darbi-

ninkas laikysis su jais ir neis į darbą. Vyrai kurie nemokėjo mokesčių per čielą metų, butų karščiausio unijos sąnariai per straiikus. Bet tokia dvasia nėra gera. Unija yra ne delto, kad kelti streikus. Ji yra tam, kad iškariauti ramumą. Žmonės, kurie laikosi prie un. tik per staikus, yra menkos vertės unijai.

Daug yra žmonių, ir mes su gailėsčiu turim pasakyti, kad daugelis iš jų yra geri unijos vyrai—kol pergalė neišgauta. Tada regimai jiems pasirodo, kad jau atliko savo užduotį, jie naudojami iš savo pergalės vaisių ir liaujasi mokėję mokes ties nesilanko ant susirinkimų, nekalbina kitų rašytis prie unijos. Pasekmės yra tokios, kad operatoriai matydami jog unijos sąnariai tame distrikte teip greitai susimazino, ima tikėti, kad jie gali visai panaikinti uniją ir priversti darbininkus dirbti už numazintą mokes tį.

Štai kur yra pavojus. Unijos viršinininkai turi dirbti dieną ir naktį, kad padaryti uniją teip drutą, idant, kada atsieis daryti naują sutartį, operatoriai bijotų kariauti prieš juos.

Su viršum 25 metai atgal jie yra teip padarę kietosios anglies skirtyje, ir mainų darbininkams emė 25 metus atsigriebti. Ar jie trokšta da kitų 25 metų priespaudos, menkų uždarbių ir vergijos?

Pavojingas laikas dabar artinasi. Sutartis kietosios anglies distrikte ir daugelyje min kėtosios anglies distr. išsibai gia ateinantį balandį. Kietosios anglies distrikte žmonės, kuriems unija per keletą pastarų metų iškariavo pakėlimą mokes ties ant 27%, teip dabar yra apsileidę, kad un. viršinininkai su prez. Mitchell'iu darbuojasi kiek galedami, kad tik greitai padidinti sąnarių skaitlių. Jiems yra reikalinga pagalba visų to distrikto darbininkų.

Lietuviu tauta

senoveje ir szia dien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

ANTRAS TOMAS.

(Tęsa.)

Taurių kalnuose aplinkėje Vilniaus; čion jis nušalo kojas, tapo sulaikytas ir atgal į miestą atvesdintas; Keistutis uždare jį po sargyba ir pasiuntė paslą į Krėvą, kad pakviestų Olgerdą ant didžio kunigaikščio; tuomi tarpu gyventojai Vilniaus ir aplinkės pasidavė iš geros valios Keistučiui; priemiesčiai ir pylis atidarė jam vartus noringai. Kad Olgerdas atkako į Vilnių, Keistutis jį pasodino ant sosto did. kunigaikščių ir broliai savo tarpe padarė sudermę maž-daug tokią: visi broliai turi klausyti Olgerdo, kaip did. kunigaikščio ir vyriausio valdymiero jų dalių; Olgerdas ir Keistutis turi užlaikyti savo tarpe sądarą ir draugybavimąsi; jeigu bendromis spēkomis taptų įgytos naujos žemės ar miestai, turi padalinti juos lygiai; galiaus Jaunučiui, kaipo atpilda už Vilnių, tapo paskirtas į dalykus Zaslavas, vienas iš buvusių Polocko priemiesčių¹⁾.

Per šitą sudermę užvestas parėdkas Lietuvoje neužtikto didelio priešingumo; tiktai Jaunutis ir Norimantas nebuvo kantanti, bet nerado paramos dėl protesto Lietuvoje, ir todėl mėgino jieskoti paglobos užrubežyje. Jaunutis, nelaukdamas užbaigos susišnekėjimo Keistučio su Olgerdu, paspėjo išstrukti nuo sargybos, „persiveržė per sieną“, ir pabėgo į Smolenską, o iš ten į Moskvą; čion jis tapo apkrikštytas per did. kun. Simeoną po vardu Jono, tačiau pagalbos negavo dėl atgavimo savų tiesų; jis turėjo susiderinti su broliais ir jau už dviejų metų ramiai gyveno savo Zaslavo dalyje. Teip pat nesisekė Norimantui, kurs veltui jieskojo pagalbos Ordoje; susitaikęs su broliais, jis kovojo po jų vėliava prieš kryževius ir 1348m. krito nelaimingame dėl Lietuvių mušyje pakraščiuose Stravos upės.

Gyventojai Lietuvos neturėjo reikalo palaikyti reakciją kunigaikščių, nekantantų iš virtimo dalykų. Bendrame viešpatavime Olgerdo ir Keistučio kaip Lietuviai teip Rusai buvo užgiedinti; todėl Olgerdas ir Keistutis nesibaimydami namičių vaidų, galėjo liuonai rengtiesi ant gynimo Lietuvos nuo pašalinių neprietelių.

Olgerdas (1345-1377).

Olgerdas buvo labai lavus polytikoje: jis mokėjo naudotiesi iš aplinkybių, be klaidos nulemdavo mierius savo polytiškoms pastangoms, sudermes su vigada sudarydavo ir tikru laiku išpildydavo savo polytiškus užmanymus. Labai susilaukantis ir atsargus, Olgerdas mokėjo paslapyje užlaikyti savo polytikiškus ir kariškus planus. Rusų metraščiai, neapkantdami Olgerdo už jo susirėmimus su šiaur-rytine Rusija, vadina jį „pasalunu, bedieviu, lemeta“, tačiau teip jo pobūdį nupiešia: „Tasai Olgerdas buvo labai išmanus, ir mokėjo daug kalbų, ir viršyjo urėdu ir valdžia visus; ir susilaikymą turėjo didelį, nuo visų tuštybių kreipėsi šalin, apie patiekas, lošas ir tolygius dalykus jis neapstojo, bet rupinosi apie viešpatystę

savo per kiauras dienas ir naktis; ir girtybe bridyjosi: vyno, ir alaus, ir midaus, ir jeib kokio nugirdančio gerimo negėrė, nes dideliai nekentė girtybes, ir dideliai susilaikė visam-kame; ir per tai įgyjo didelę išmintį ir sumanumą, ir drutą valę turėjo, ir tokiu pasalumu (kovarstvo) daug žemių ir šalių užvaėjo, ir miestus ir viešpatystes paėmė dėl savęs, ir užlaikė valdžią didelę, ir pasidaugino jo viešpatystė daugiaus visų, daugiaus negu prie jo tėvo, negu prie jo senelio. Nes Olgerdo buvo toks papratimas, nieks nežinojo, kur-link jis ketino su kariumene eiti, arba kam jis renka kariumenės daug, nes ir pats kareiviški urėdai ir kariumenė visa nežinojo, kur eina: nė savi, nė svetimi, nė svečiai ateiviai; paslapyje viską darė guviai, idant nepasklistų žinia į žemę, prieš kurią jis ketina kariauti; ir tokiu kytrumu jis išvogdavo daug žemių, paimdavo daug miestų ir šalis nuengdavo; netiek su spēka, kiek išminčia vajavojo. Ir jo bijojosi visi, ir viršyjo viešpatavimu ir turtingumu”.

Norbutas¹⁾ užlaikė išrašus iš patėmyjimų vieno iš kryziokiškų pasiuntinių, apsilankiusių, pas Olgerdą Vilniuje; ten Olgerdas teip tapo aprašytas: „Kunigaikščio išžiura yra išdydi; gymis jo raudonas, pailgas, nosis atsikišusi, akys mėlynos; labai reiškiškos, antakiai tankūs, šviesūs, plaukai ir barzda šviesiai geltoni su prazila, kakta augšta, maumuo plikas; augumo jis yra didesnis už vidutinį, nė riebus, nė liesas, šneka balsu garsiu, skambiu ir priimniu; jis gražiai joja raitas, bet vaikščioja pašlubuodamas dešine koja, todėl paprastai ramstosi ant lazdos ar ant tarno, vokiškai supranta puikiai ir gali liuosai kalbėti, tačiau su mumis visados šneka per tulkus..... Kuomet didis kunigaikštis nekeliuoja su kariumene, kuri paprastai traukia į keliones pradzioje kožno pavasario, tai vašarą jis perleidžia pylyje, vadinamoje Medininkais, gulincioje ir rytus nuo Vilniaus”.

Kas link tautų, iš kurių susidėjo Lietuva, Olgerdas mylėjo savo žmones lygiai kaip ir Rusus; todėl Rusų raštininkai ant jo žiuri kaip ant savo kunigaikščio, kars nė viera, nė papročiais, nė šeimyniškais raikščiais nesitolino nuo jų. Jis buvo sunumi rusinės Olgos Vsevolodaitės, ir dar jaunas budamas, 1318 m., apsivedė su Marija Jaroslaviute, Vytesbės kunigaikščiute, ir ten apsigyveno; į du metu vėliaus, pasimirus uošviui, jis jau kunigaikštavo Vytesbėje. Mirus-gi pirmai pačiai, Marijai, jis antrąsyk apsivedė 1349 m. su rusiška kunigaikščiute Julijona, dukterimi kunigaikščio Tverių, Aleksandro Michailovyčiaus. — Sako, kad iš 12 sunų Olgerdo dešimtis buvę apsikrikštyję, ir penketas iš jų dar prie gyvos galvos tėvo yra vadinami krikščioniškais vardais. Dvi dukters teip-gi turėjo krikščioniskus vardus ir ištekėjusios buvo už rusiškų kunigaikščių, viena Agripina už Boriso Konstantinovyčiaus Suzdali, o kita, Alena, už kunigaikščio Vladimiro Andrejevyčiaus. Moters ir vaikai Olgerdo savo tikėjime nebuvo trukdomi: Vilniaus dvarelyje buvo priedvarinė cerkvė, kur meldavosi šeimyna Olgerdo; prie jo dvaro gyveno popai, tarp kurių minima yra: kunigu Marijos buvo Nestoras, o kunigu Julijonos — Dovydas, arhimandritas Kijevo-pečeriškis. Abi moteri Olgerdo buvo dievotos ir steigė cerkves: Marija pastatė cerkvę Vytesbės pylyje, o kita mieste; padavimai jai priskaito

1) Dzieje narodu iltewskiego, V. p. 236-237.

(Toliaus bus.)

1) Metraštis iš did. Danilovyčiaus, p. 28-29; Kojalowiez, l. s. c.

Susirinkimai

Spring Valley, Ill. Lietuvos Sunų Dr-tės bertaininis susirinkimas bus 24 rugsėjo, 2 val. po pietų, M. Mazeikos svetainėj. Susirinkit visi draugai, nes revizoriai išduos rokundas knygų. Teipgi atsiveskit ir norinčius prisirašyt.

Sekr. J. Danilauckas.

Pajieszkėjimai.

Pajieskau savo pusbrolių: Jono ir Mikolo Blažaičių, Kaino gub., Raseinių pav. Jurbaroko parapijos, Lukšių kaimo. Keli metai tgal gyveno Chicago, Ill., o labar nežinau kur. Jūs patys ar kiti teiksites pranešti man ant šio adreso:

Mr. K. V. Blažaitis,
118 Mill River str.
New Haven, Conn.

Pajieskau merginos. Mergina nebuvo ženota nuo 37 iki 40 metų amžiaus, mokanti nors biskiraštą arba bent druka skaityt, kad ir visai neturtin-ga, tegul atsišaukia ant žemiaus padėto adreso, aš su tokia misliu apsivesti.

Mr. M. D. 943 S. 2-nd str.
Philadelphia, Pa.

Jeigu butų iš Philadelphia arba netoli nuo Philadelphia, tegul atsišaukia ant pažymėto adreso parašant pirmą žinę kada pribus.

Lai broliai žino mano dėkingumą.

Visiškai didelai padėkavoju Dr. E. C. Collins M. J., kad per Jų vaistus likausi pilnai išgydytas nuo abelno nusilpnėjimo vidurinės kuno ligos nervų ir kraujo sugadinimo.

Nors pas daug daktarų gydžiausi, jie man nepagelbėjo; o kad profesorius Dr. Collinso Medikaliskas Institutas mane išgydė nuo teip senos ir sunkios ligos, ir dabar esu kaip niekad nesirgęs, teip sveikas; tai reikalaujantiems tikros pagelbos ser-

gantiems, rodiju tiesiok kreiptis prie tikro Daktaro Profesoriaus Instituto. Dabar gyvendamas pagal pamokinimus knygos „Vadovas Sveikatai“ busiu visada sveikas ir dėkingas.

Jonas Švabas
8558 Buffalo Ave.
Chicago, Ill.

Apgarsinimas

Kaip visiems žinoma, kad Plymouth, Pa., yra

**LENKISZKAS-
LIETUVISZKAS
APSIŪVIMU
PABŪRAS.**

**VERTAS
\$10.000.**

Uzdėts pradzių 190 metų, per **LENKISZKUS
AKCIONIERIUS**

Reikalas eina gerai, bet reikalaujama padidinti pabrika, kad daugiau mūsų darbininkų patilptų.

Iš tos priezasties dar paskyrėme

50 akciju

ant pardavimo, prašydami tautiečių per publiškus apgarsinimus pirkti tas akcijas.

AKCIJOS PREKE \$100.

Kuria nori, tegul pasiskubina įgyti. Uredininkai draugystės šie:

<i>Mic. Czajkowski,</i>	<i>Prezidentas;</i>
<i>Franc. Zlobikowski,</i>	<i>Vice-Prezid.</i>
<i>Stan. Matelski,</i>	<i>Rekreterius.</i>
<i>Kun. And. Szmels,</i>	<i>Kasierius.</i>
<i>Aug. Vyšniauckas,</i>	<i>Directoriai</i>
<i>Waworzynie Pawlak,</i>	

Pr. Zlobikowski, vice-prezidentas, paskirtas pardavinėti akcijas, daryti kontaktus ir visus formaliskumus tos draugystės išpildyti.

Kiekvienas norėdamas pirkti akcijas lai atsišaukia asabiškai arba per gromatą, ant 8 iš ryto, ar 8 vakare ant adreso:

F. Zlobikowski,
364 Carver Street, arba
BOOT & SHOE MANUFACT'Y. CO.
224-226 228 W. Main St.
Plymouth, PENN'A.

**PIRMUTINIS LIETUVISZKAS
HOTELIS**

St. Brundzos ir co.
SCRANTON, PA.

Kas kartą pas mus apsilankys,
Tas niekad nesigraudys.
Alus, vynai mūsų gardžiausi,
Cigarai iš Turkijos geriausi.
Pakeleivingiems nakvynė gražiausia
Su valgiais gardžiausiais.
Pakeleivius priimam su arkliais ir
vežimais.

Tiktai nepamirškite mūsų adreso:

Brundza, Stanovycnie ir Co.
447 PENN AVE. SCRANTON, PA.

Vienintelis

Daktaras

IŠ
Seno Krajaus,

Albertas Kaufman

Specialistas nuo visokių ligų.

Gydo net labiausiai užsisenėjusias
chroniškas vyrų, moterių ir vaikų li-
gas.

Mokinęs didžiausiose špitolėse ir
mokslainėse senam krajuje.

Turi diplomą iš krajaus ir Ameri-
kos.

Tukstančius žmonių išgydė be
operacijos, kuriems Amerikoniški
daktarai norėjo daryti operacijas.
Turi krajaus gyduoles, kurias duo-
da savo pacientams. Nesiuskite pi-
nigus apgavikams, o ateikite čion, o
gausitė krajaus gyduoles, kurios
reikalingos nuo visų ligų.

Galima susisiekti lietuviškai, len-
kškai, rusiškai ir vokšnai.

43 S. WASHINGTON ST.

WILKES-BARRE, PA.

Naujas Telephone: 1005.

Senas Telephone: 578. M.

Antanas Menczinskas

Laukau pulkioje vietoje Saionų, užlaikau ska-
niausius gėrymus ir kvepenčius Cigarus. Lietu-
viai nepamirškite atsilankyti pas savo viengentį.
60 East Main Street

PLYMOUTH, PA.

„Vienybės“ redakcija te-
lephonas (PEOPLE'S tele-
phone) 7145.

TAI DAR GALIMA GAUT

— T A —

DIDELĮ PAVEIKSLA,

kurs labai žingeidus, pilnas svarbios
mislios ir juokingumo; Pobedonos'o
Misijos ir kaip Japonas Carui Kailj
Engia! Su prisiuntimu tik už 10 c.
stampoms, adresuojant.

J. NAUJOKAS,
Madison Sq. Sta. 157.
New York City.

Už kozną tokį paveikslą pats ca-
ras po 1000 dol. duotų, kad tik jų
daugiau nebutų.

A. Maslauckas ir Sūnus,**LIETUVISZKI GRABORIAI.**

Karietos ant veseilių, laidotuvių
ir krikštynų. Vežimai perkrausty-
mui ir t. t.

415 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.
Naujas Teleponas 7031.

— LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠIS —

„KOVA“

Talpina pilnas ir teisingas žinutes
apie judėjimą darbininkų pasaulyje
ir čia Amerikoje. Straipsniai, apy-
sakos, eilės ir kiti visi tilpę rašteliai
yra kiekvieną užimanti ir pamokina-
nti. Platinkite, draugai, „Kovą“,
vienintelį laikraštį, kurs gina žmonių
darbininkų reikalus.

Prekė: ant metų—\$2.00; ant pusės
metų—\$1.00. Adresuokite šaip:

„KOVA“,
412 Siegel Str., Philadelphia, Pa.

Dr. J. Szliupas,

328 Federal str. Philadelphia, Pa.
(47-50-A Keystone Telephone)